

BOGUMIŁA WARZĄCHOWSKA

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES (Katowice)

W ciągu piętnastoletniej działalności Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES po raz pierwszy Walne – XIII, Zgromadzenie Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES odbyło się w Katowicach w Bibliotece Teologicznej Uniwersytetu Śląskiego, w dniach 4-6 IX 2007 r. W ubiegłych latach obradowano m.in. w Bibliotece Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, w siedzibie Biblioteki Papieskiego Wydziału Teologicznego i Metropolitalnego Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławiu, w Domu Rekolekcyjno-Formacyjnym Archidiecezji Warszawskiej, w siedzibie Zgromadzenia Księży Zmartwychwstańców w Krakowie i innych placówkach.

Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES została erygowana przez Konferencję Episkopatu Polski w 1995 r. Obecnie zrzesza 88 bibliotek członkowskich, w tym większość bibliotek wydziałów teologicznych i wyższych seminariów duchownych w Polsce, poza tym biblioteki diecezjalne i zakonne. Federacja prowadzi prace mające na celu komputeryzację i standaryzację pracy bibliotek teologicznych oraz zajmuje się opracowaniem teaurusu nauk kościelnych. Od 1995 r. Federacja należy do BETH (Bibliothèques Européennes de Théologie), jako jeden z dwunastu członków zwyczajnych tej organizacji, która jest międzynarodową radą (istniejącą od 1961 r.) zrzeszającą stowarzyszenia bibliotek teologicznych.

Na spotkanie do Katowic przybyli bibliotekarze z całej Polski zrzeszeni w Federacji FIDES, reprezentując biblioteki wydziałów teologicznych, wyższych seminariów duchownych, zgromadzeń zakonnych, instytutów kościelnych oraz bibliotek parafialnych. Miejszem obrad była Aula Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego. Zebranych Gości powitał ks. dr Henryk Olszar, Duszpasterz Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej, a ks. dr Jerzy Witczak, przewodniczący Federacji Bibliotek Kościelnych, omówił szczegółowo program spotkania.

Jeszcze tego samego dnia, zgodnie ze wcześniejszymi ustaleniami, odbyła się wizyta w Muzeum Archidiecezjalnym, gdzie oglądano stałą ekspozycję poświęconą gotyckiej i średniowiecznej sztuce sakralnej na Śląsku. Dyrektor Muzeum, ks. Henryk Pyka, oprowadzając po Muzeum, zwracał uwagę na cenne rzeźby, interesujące malarstwo tablicowe, ornaty oraz średniowieczne złotnictwo.

Wieczorem w ramach spotkania integracyjnego, które miało miejsce w Bibliotece Teologicznej, przybliżono zebranych strukturę organizacyjną Biblioteki, historię jej zbiorów oraz stan komputeryzacji. Przedstawiono pracowników Biblioteki oraz omówiono zakresy ich czynności. Wielu bibliotekarzy uczestniczyło w warsztatowym szkoleniu, zapoznając się z obiegiem dokumentów bibliotecznych, bądź śledząc drogę książki od zakupu poprzez akcesję, opracowanie do udostępniania, dzięki czemu można było zweryfikować i udoskonalić swoje stanowiska

pracy. Podczas oglądania zbiorów bibliotekarzy zainteresowała kolekcja archiwalna Biblioteki, szczególnie doceniono opiekę nad kompletami gromadzonych czasopism oraz wyjątkowość nowych nabytków, takich jak kilkusetmowy „Corpus Christianorum”. Biblioteka Teologiczna jest jedną z nielicznych placówek w Polsce, która posiada w swoich zbiorach tak cenny i kompletny materiał źródłowy.

Drugi dzień obrad rozpoczęła uroczysta sesja, w której wzięli udział goście honorowi, jak Jego Ekscelencja bp prof. dr hab. Andrzej Siemieniewski delegat Konferencji Episkopatu Polski ds. Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES. W imieniu Jego Ekscelencji abp. dr. Damiana Zimonia, Wielkiego Kanclerza Wydziału Teologicznego UŚ oraz Władz Diecezjalnych Wydziału Teologicznego, powitał zgromadzonych ks. dr Henryk Olszar, pracownik naukowy Wydziału Teologicznego oraz Duszpasterz Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej. Nie zabrakło również przedstawicieli Śląskiej Alma Mater w osobie prof. dr hab. Dariusza Pawelca, Dyrektora Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego. Na spotkanie przybyli także pracownicy naukowcy z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej UŚ oraz bibliotekarze z Katowic i regionu Śląska.

W przygotowanym programie XIII Walnego Zgromadzenia Federacji FIDES znalazło się wystąpienie prof. dr hab. Marii Pawłowiczowej z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej UŚ dotyczące „Czterech zabytkowych bibliotek kościelnych Cieszyna: Biblioteki Ojców Bonifratrów, Biblioteki Ojców Jezuitów (po kasacie zakonu Biblioteka L.J. Szersznika), Biblioteki Dekanatu, Biblioteki Zboru Ewangelickiego”. Powstawały one od schyłku XVII do początków XIX w. Mimo zniszczeń wojennych działają do dnia dzisiejszego, a zgromadzone zbiory stanowią cenny materiał dla badaczy świeckich i kościelnych. Tekst został oparty na niepublikowanych dotąd materiałach archiwalnych, co wzbudziło duże zainteresowanie słuchających.

Dwa kolejne referaty informowały z kolei o współczesnych zagadnieniach bibliotekarstwa, wielokrotnie wybiegając daleko w przyszłość. Mgr inż. Andrzej Jurek omówił „Stan komputeryzacji Biblioteki Teologicznej Uniwersytetu Śląskiego i perspektywy rozwoju”. W wystąpieniu tym podkreślono współpracę informatyka z pracownikami biblioteki oraz efekty tej współpracy w postaci rozbudowanych indeksów i nowych baz usprawniających korzystanie z zasobu bibliotecznego. Duży nacisk położono na znaczenie komputeryzacji zbiorów w kształtowaniu społeczeństwa wiedzy. W następnym referacie z kolei Tomasz Kalota zaprezentował „Jak przygotować obiekty do włączenia do biblioteki cyfrowej – doświadczenia Biblioteki Uniwersytetu Wrocławskiego”. Doświadczenia prelegenta zostały poparte bogatym materiałem źródłowym i profesjonalnie opracowaną prezentacją, dzięki czemu przekazywane treści miały znaczenie warsztatów szkoleniowych.

Wszystkie wygłoszone wykłady spotkały się ze sporym zainteresowaniem przybyłych teoretyków i praktyków-bibliotekarzy, towarzyszyła im ożywiona dyskusja, liczne pytania i twórcze rozmowy w kuluarach. Dopołudniowe obrady tego dnia zakończone zostały Mszą Św. w Katedrze Chrystusa Króla, w której nie zabrakło akcentu bibliotecznego. W wygłoszonej homilii bp Andrzej Siezieniewski nawiązał do słów Jana Pawła II wypowiedzianych w Warszawie w 1999 r. „Biblioteka jest szczególną świątynią twórczego ducha ludzkiego, który odzwierciedla owo Boże Tchnienie, jakie towarzyszyło dziełu stworzenia świata i człowieka”. Biskup podkreślił, że „kiedy mówimy o bibliotekach kościelnych to pierwsze skojarzenie biegnie w stronę najważniejszego dla nas zbioru ksiąg, jakim jest „Biblia”. [...] Biblia sama w sobie jest więc pierwszą i najważniejszą biblioteką”.

Po południu uczestnicy udali się do Biblioteki Śląskiej, stanowiącej wizytówkę architektoniczną Katowic. Wizyta w ksiąźnicy była szczególnie oczekiwana przez wszystkich uczestników Walnego Zgromadzenia, ponieważ bibliotekarze, bez względu na charakter i miejsce pracy, pragnęli obejrzeć jedną z najnowocześniejszych w Polsce bibliotek, mogącą się pochwalić unikatowymi w Europie zbiorami silesiaków, dorównującą bibliotekom światowym pod względem sposobów przechowywania zbiorów i niestandardowych rozwiązań wyposażenia.

Kolejny dzień obrad poświęcony był sprawom „wewnętrznym” Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES. Przedstawiono sprawozdanie ustępującego Zarządu, Skarbnika Federacji i Komisji Rewizyjnej. Głosowano nad absolutorium dla ustępującego Zarządu. Wysłuchano sprawozdania ks. Krzysztofa Goneta – Dyrektora Biura ds. Rozwoju i Komputeryzacji FIDES. W tajnym głosowaniu wybrano nowy Zarząd Federacji na trzyletnią kadencję. Po ukonstytuowaniu się, pięcioosobowy skład Zarządu, przedstawił program działania na lata 2007-2010. Program ten został omówiony i zatwierdzony przez uczestników Walnego Zgromadzenia.

W dalszej części spotkania dr Jolanta Szulc, pracownik Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŚ, równocześnie przedstawiciel Biblioteki Parafialnej w Piekarach Śląskich, omówiła wyniki ankiety na temat stanu zbiorów, personelu i komputeryzacji bibliotek członkowskich Federacji FIDES. Analiza odpowiedzi ankietowych wskazuje, że biblioteki należące do Federacji FIDES są skomputeryzowane, a większość z nich korzysta z komputerowego systemu MAK, co zdecydowanie ułatwia współpracę między tymi placówkami w zakresie wymiany danych, importu opisów oraz tworzenia wspólnej bazy katalogowej.

Ks. K. Gonet zaprezentował dalszy rozwój projektu „Biblioteki Cyfrowej Federacji FIDES” oraz poinformował o aktualnym stanie programów MAK, MAKWWW, FIDKAR, FIDSERW. Nie zabrakło też wypowiedzi doświadczonych informatyków m.in. mgr inż. A. Jurka z Wydziału Teologicznego UŚ, który przeprowadził prezentację nowo uruchomionych usług GOOGLE oraz podzielił się swoim wieloletnim doświadczeniem w instalacji i administrowaniu programem MAK. W wystąpieniu tym widać było wyraźnie stałą współpracę informatyka z zespołem bibliotecznym, która na co dzień przekłada się w sprawnym działaniu systemu, ciągłym jego rozwoju i udoskonalaniu.

XIII Walnemu Zgromadzeniu Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES towarzyszyła wystawa książek Księgarni Św. Jacka z Katowic. Ponieważ w Wydawnictwie tym ukazuje się niemal cały dorobek naukowy pracowników Wydziału Teologicznego zainteresowanie ekspozycją było znaczące. Bogaty wybór książek, płyt i multimediiów po bardzo atrakcyjnych cenach oferowała z kolei Hurtownia Książek Katolickich i Wydawnictwo Emmanuel. Udział wystawców był znakomitą okazją dla bibliotekarzy do zaopatrzenia się w nowości, uzupełnienia braków oraz nawiązania współpracy z wydawcami i hurtowniami książki katolickiej.